

Seespoolne vaade punkmuusikale kui sellisele

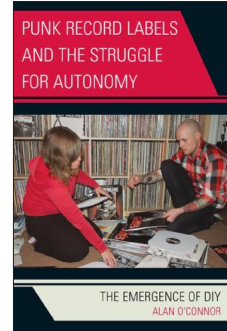
Alan O'Connor. *Punk record labels and the struggle for autonomy. The emergence of DIY.* Plymouth: Lexington Books 2008, 158 lk.

See on raamat pungist, õigemini sellest, kuidas punkmuusikat tehakse ja ka sellest, miks seda tehakse. Alan O'Connor on Kanadas asuva Trenti Ülikooli kultuuriuuringute professor ja kultuuriuuringute seltskonnas tuntud kui innovatiivne pungiuuriija, mitmete klassikaks saanud artiklite autor. Tema artiklid Kanada, USA ja Mehhiko pungist on teedrajavad ja tihti uute teoreetiliste lähenemistega. Miks see raamat on lugemist väärt?

Esiteks sellepärast, et autor ei ole selles seltskonnas sugugi võõras. Alan O'Connor tunnistab raamatus ka mitmes kohas, et tema huvi pungi vastu on olnud isiklik, ta oli 1980. aastail punk-aktivist Kanadas, korraldades kontserte ja olles punk-klubi eestvedaja. Seega vaatab Alan O'Connor teemale vägagi seestpoolt, ta mõistab mitmeid protsesse teisiti, kui distantseerunud akadeemiline uurija, kel subkultuuridega üldse mingit sidet pole olnud. Peale selle on autor suuteline leidma punkkultuuris sellist materjali ja vaatenurki, mida avastab vaid inimene, kes on aastaid subkultuuriga seotud olnud.

Teiseks on raamat pühendatud seni äärmiselt väheuuritud teemale. Subkultuuride uurimine on läänemaailmas väga pika ajalooga, noorte subkultuurid said aluse 1980. aastail Birminghamis asutatud nn CCCS koolkonnaga. Hiljem on subkultuuride uurimine teinud läbi mitmeid vinkeid, kahtluse alla on seatud subkultuuride eksisteerimine üldse, või siis sellises vormis nagu seda pakkus välja Birminghami koolkond. Siit siis erinevad koolkonnad nn postsubkultuur, 'tribe', 'neo-tribe', või 'scene'. Probleemaatiline kõigi erinevate koolkondade puhul oli ja on see, et enamasti pühendasid teadlased oma tähelepanu küsimusele, miks ja kuidas noored subkultuuridega ühinevad, mida see neile tähendab ja kuidas nad oma subkultuurilist kuuluvust väljendavad. Alan O'Connor oli üks esimesi, kes seadis kahtluse alla termini 'noortekultuur', väites et tänapäeval on piisavalt täiskasvanuid, kes keelduvad oma subkultuurilist kuuluvust lõpetamast; vähe sellest, enamikes subkultuurides nad mängivad väga olulist rolli kui muusikud, kontsertide korraldajad, alternatiivmeediate ajakirjanikud. Mis on aga alati jäänud väljapoole uurijaid huvitavaid teemaderinge, on alternatiivse muusika tootmise ja levitamise struktuurid.

On ammutuntud tõsiasia, et enamik noorte subkultuure põhineb ühise muusikažanri kuulamisel, mängimisel ja tarbimisel. Millega aga paljud uurijad miskipärast ei arvesta, on asjaolu, et muusika tootmiseks ja levitamiseks on vaja institutsioone ja struktuure. Need institutsioonid (plaadifirmad) ei lähtu ainult ratsionaalsest kasumiteenimisest, vaid neil on ka oma ideoloogilised alused. Plaadifirmad defineerivad (kõige muu seas) ka selle, mis on hea muusika, millistele inimestele ja kuidas peaks seda müüma. Omaette kategooria on alternatiivsed plaadifirmad, kes vähemalt teoorias toodavad ja turustavad nn mittekommertsiaalset muusikat, mis peaks oma iseloomult olema parem, autentsem jne kui nn peavoolu plaadifirmade (*major record company*) turustatav muusika. Alternatiivplaadifirmade üks omaette liik on DIY plaadifirmad, millest raamat räägibki.

DIY tähendab *Do It Yourself* (tee seda ise) ja on just alternatiivmuusika tegemise ja levikuga seotud strateegia. Aktuaalseks sai DIY 1970. aastate lõpul pungi ilmumisega kui hulk noori bände kas ei leidnud vastuvõttu suurte plaadikontsernide poolt või nad ei tahtnudki seda. Need noored inimesed asutasid oma plaadifirmad, klubide võrgu ja alternatiivse meedia. DIY ei ole mitte ainult praktika, vaid ka ideoloogia, selle ideoloogia pooldajad väidavad et DIY meetodil välja lastav muusika on ehedam, kuna müügiedu ei ole sellistele ansamblitele ja plaadifirmadele nii oluline. Seega ei pea bändid painutama end massimaitse ees ja võivad teha, mida tahavad. Nii DIY struktuurid kui ka ideoloogia on väga mitmekülgne, sest vaidluste objektiks on, kui palju võivad sõltumatud institutsioonid (esmajärjekorras plaadifirmad) koostööd teha kontsernidega oma plaatide ja CDde turustamisel. Laias laastus võib öelda et arvamusteskaala ühes otsas on radikaalsed muusikaprodutsendid, kes ei taha plaatidega üldse raha teha ja annavad muusikat välja vaid selleks, et levitada neile meeldivaid ansambleid, teises otsas on aga pisikesed plaadifirmad, kes tahavad raha teenida juba ainuüksi seetõttu, et nendega seotud inimesed teevad seda põhitööna. Sellesse vastuolulisse maailma pakubki Alan O'Connori raamat lugejale sissepääsu.

Selleks et ansambli muusika plaadistatult kas siis CDl või vinüülil kuulajani jõuaks, on vaja kahte institutsiooni – plaadifirmat (ehk *record label* või *record company*) ja levitajat (*distributor*). *Record label* on üldiselt igasugune väikesemõõtmeline plaadifirma. Alan O'Connor on aastate jooksul intervjuueerinud erinevaid plaadifirmasid ja -levitajaid USAs, Kanadas ja Hispaanias, kokku 61. Sealjuures on intervjuueeritud kõiki DIY plaadifirmade kategooriaid, alates ühe-kahe väljalaskega ühemehe firmadest, mida opereeritakse firmaomaniku enda magamistoast, kuni tõsiselt võetavate plaadifirmadeni, mis lasevad regulaarselt küllaltki suurtes tiraažides välja punkmuusika erinevaid alaliike.

Raamatu kaks esimest peatükki käsitlevad sõltumatute plaadifirmade kui kultuuri-phenomeni arengut alates 1980. aastaist kuni tänapäevani, võrreldud on USAs, Kanadas, Hispaanias ja Suurbritannias tegutsenud ja/või siiani tegutsevaid plaadifirmasid. See on väga huvitav materjal, sest peale viidete teaduskirjandusele leiab lugeja siit ka internetilinke erinevatele alternatiivmeedia andmepankadele ja võib mõningaid punkajakirju kuni esimese väljalaskeni ise lugeda.

Järgmised neli peatükki põhinevad suurelt osalt empiirilisel materjalil ja kajastavad nii punkplaadifirmade erinevaid tegutsemispõhimõtteid kui ka tegutsemisviise. Üks küsimusi, mida autor esitab: mis siis on DIY? Ta annab ka hulgaliselt vastuseid. Väga huvitav on argumenteeritud ülevaade, kas “tõeliselt” alternatiivsel muusikaväljalaskel peab olema triipkood või mitte. Paljude radikaalsete DIY-inimeste silmis on triipkoodi olemasolu massiühiskonna turustamisstruktuurides osalemise sümbol. Küllaltki pikad lõigud on pühendatud ka plaadifirmade ja punkansamblite omavaheliste suhetele. Tuleb välja et paljud (ka suured) punkplaadifirmad eelistavad oma ansamblitega suulisi kokkuleppeid, pidades kirjalikke lepinguid massiühiskonna ja massikultuuri sümboliks. Selgub, et suur osa ansamblite suhetest plaadifirmadega põhineb isiklikel sõprussuhetel, kus kirjalikke lepinguid peetakse usaldamatuse tunnuseks. Pikemalt peatub autor ka siiani vägagi olulisel diskussioonil muusikaringkondades: mis on parem, kas CD või vinüülplaat. Punkmuusika ja alternatiivrock on kogu aeg üritanud hoida vinüüli elus ning paljud muusikakuulajad ja -tegijad peavad siimaaani vinüülplaate “ehtsamateks” kui CDD, mida on võimalik kopeerida või internetist tõmmata. Alan O'Connor näitab, kuidas vinüülplaat on nii muusika autentsuse kui ka plaadikoguja

lemmikmuusikale pühendumise sümbol. Peale kõige muu tuleb Alan O'Connor välja ka mõningate intrigeerivate tõdedega. Ta näitab, et kliše punkarist kui kodus mitte-mõistmist leidnud töölisklassi noorest on vale. Tema empiiriline materjal tõestab, et enamik punk(aktivistide) vanemaid on oma laste “punkimist” igati toetanud, alates laste autoga kontserdile viimisest kuni stardikapitali andmiseni oma plaadifirma asutamiseks. Ka on suur osa punkplaadifirmade omanikest nn keskklassi heidikud (*middle class dropouts*) – heast perekonnast pärit inimesed, kes otsustasid kooli pooleli jätta ja mitte hakata tegelema “korralike” elukutsetega.

Kokkuvõtteks on Alan O'Connori raamat väärt lugemine mitmete huvidega inimesele. Lihtsalt pungist huvitunule on see raamat väga ladus ja kergesti loetav materjal punkmuusika tootmise ja levitamise struktuuride tegutsemise põhimõttest ja ideoloogiast. Teadlasele võib pakkuda huvi ka teoreetiline lähenemine, ehk kuidas on võimalik kasutada klassikalisi teooriaid (Weber, Bourdieu) pungi interpreteerimiseks. Peale selle on teos teedrajav, kuna valgustab ühte seni väheuurimata segmenti subkultuuride elust.

Aimar Ventsel

Põhjalik pilguheit Ameerika vaimude ja kummituste maailma

Alan Brown 2011. *Ghosts along the Mississippi River*. Jackson: University Press of Mississippi, 238 lk.

Alan Browne raamat toob lugejani mahuka valiku vaimu- ja kummitusjutte Ameerikast. Materjali kokkupanemisel on autor võtnud mõtteliseks teljeks Mississipi jõe. Olles andnud põgusa ajaloolise ülevaate varasematel sajanditel Mississipit külastanud maadeuurijatest, jõe majanduslikust kasutusest ja raamatus kirjeldatud kohtade geograafilisest paiknemisest, asub autor lugude endi juurde.

Osariikide kaupa liigub Brown jõe kallast pidi edasi, külastab jõeäärseid linnu ja külasid, tuhnib muuseumides, intervjuerib asjassepuutuvaid inimesi, teeb kaasa spetsiaalseid giidide juhendamisel toimuvaid kummitusekskursioone, kogudes sel moel nii jututekste kui ka nendega seotuvaid ajaloolisi fakte, praeguseid ja varasemaid seisukohti, hoiakuid ning seletusversioone. Täiendavaks kommentaariks antakse sõna muuseumitöötajatele, parapsühholoogidele, kummitushotellide ja -majade omanikele, külastajatele ja ümbruskonna elanikele.

Raamatus esitatud originaaltekstidele eelnevad ja järgnevad põhjalikud autorikommentaarid, mis annavad teavet vastava piirkonna asustusajaloo ja kummitusmajade kunagiste elanike elukäigu kohta, aga ka kummituslugudes esinevate traditsiooniliste motiivide paralleelide kohta (nt klaaskirstu motiiv). Autori stiil on neutraalne ja hea-

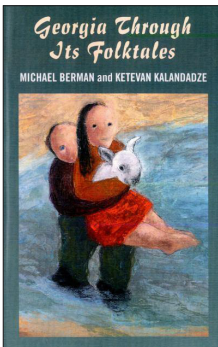
tahtlik ning lugejale jäetakse võimalus ise otsustada, kas konkreetsetel kummitusfenomenidel on tõsi taga või on nende visa püsimine tingitud pigem traditsiooni etteantusest.

Kummituste endi seltskond on kahtlemata värvikas – nende hulgas leidub mustana-halisi orje ja indiaanlasi, sõdureid ja pastoreid, mereröövleid ja aadlipreiliseid, õnnetuid armastajaid ja mõrvaohvreid. On märkimisväärne, et valdav osa raamatus kirjeldatud kummitustest tegutsevad aktiivselt ka tänapäeval, see tähendab, et inimesed kogevad nendes kohtades jätkuvalt kuuldavaid, nähtavaid ja tuntavaid märke nende olemasolust. Huvitav on teada saada, kuivõrd oluline on vaimolendite roll Ameerika tänapäevases turismi- ja meelelahutusäris, näiteks on majutusasutuste hulgas aastaid välja antud tiitlit *The Most Haunted Hotel in America* (kõige rohkem kummitav hotell Ameerikas), hotellid pakuvad kummituselamustele viitavaid pakette, nagu *Ghostly Get-Away Package for Two* (kummituslik lõõgastuspakett kahele) Magnolia häärberis, nii mõneski linnas korraldatakse turistidele mööda kummituskohti kommenteeritud ekskursioone, lisaks uurivad ja testivad kummitusmaju agaralt parapsühholoogid, kinnistades sellega veelgi üldsuse arvamust, et tegemist on mingis mõttes eriliste ja anomaalsete kohtadega.

Raamat on loogiline, informatiivne ja hästi loetav ning kummutab ehk nii mõnegi inimese eksiarvamuse, nagu oleksid arenenud riikides ja linlikes kontekstides kummitusjutud ammu välja surnud.

Reet Hiimäe

Vabalt valitud kogumik Gruusia rahvajuttudest

Michael Berman (koostaja) ja Ketevan Kalandadze (tõlkija).
Georgia Through Its Folktales. Winchester & Washington: O Books, John Hunt. 2010, 154 lk.

Raamat pakub vabalt valitud kogumi tekste, mille koostaja on kokku võtnud ühise nimetaja alla “gruusia rahvajutud”. Sellesse valimisse mahub väga erinevaid tekste: rohkem või vähem kirjanduslikult töödeldud imemuinasjutte, pühakulegende, üks püha Jüri kultuse kirjeldus, ühe kaasaegse rahvaarsti tutvustus (kirjeldus demonite väljaajamise kohta telefoni teel) jne. Iga teksti juurde kuuluvad koostaja kommentaarid. Huvitav on sealjuures raamatu koostaja Michael Bermanni taust – tegemist ei ole väljaõppinud folkloristiga, vaid mehega, kellel on doktorikraad hoopis alternatiivmeditsiini alal. Seega esindab ta alternatiivseid meditsiiniõpetusi ja -tõlgendusi, mida folkloristid on harjunud käsitlema pigem uurimisainesena, kuid antud juhul on hoopis tema ise folkloori uurija positsioonis.

Raamatu sissejuhatus on kirjutatud mittefolkloristile omases üldistavas ja lihtsas laadis – näiteks suudab koostaja anda kahel leheküljel kiirülevaate kogu maailma jutustamistraditsiooni ajaloost. Selline lihtsustatud esitusviis muudab raamatu kergesti jälgitavaks ja mõistetavaks ka erialakaugele lugejale. Kuid vähene folkloristikaalane ettevalmistus toob endaga kaasa ka oma ohud ja komistuskivid. Näiteks jääb koostajal ilmselgelt vajaka kasutatud materjalide allikakriitilise hindamise oskusest. Vaid üksikutel juhtudel viitab koostaja mainekate folkloristide või kirjandusteoreetikute töödele (nt põgus viide Mihhail Bahtini teooriale), märksa enam tuginetakse folkloori esoteerilistele ja uusšamanistlikele käsitlustele.

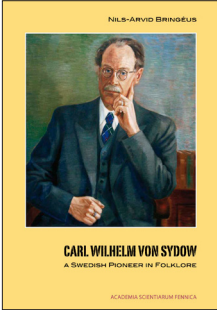
Samuti tingib rahvajuttude teiste maade paralleelide vähene tundmine selle, et koostaja peab mitmeid rahvusvahelise levikuga muinasjutumotiive Gruusiale või vähemalt Kaukasusele eriomaseks (nt jutud kolmest pojast, kellest noorim võidab printsessi südame). Või näiteks leiab koostaja, et jutud, milles tegelaseks on personifitseeritud päike, viitavad otseselt päikesekultusele. Tegelikult on seosed päikesekultusega siiski märksa komplitseeritumad, ning personifitseeritud päike on levinud tegelane väga paljude rahvaste jutu- ja laulutraditsioonis.

Kuna koostaja on ilmselgelt sügavalt huvitatud šamanismist ja lugenud ülekaalukalt just šamanismi käsitlevaid teoseid, hakkab peaaegu iga folkloorinähtus talle vältimatult meenutama esmajoones just šamanismi – šamanistlikud on tema arvates nii juttude sümbolid, ülesehitus kui ka tegelaste käitumine. Näiteks peab autor imemuinasjutus sageli esinevat kangelase võimet vestelda loomaga šamanistlikuks jooneks. Samuti peab autor muinasjutukangelase teekonda võrreldavaks šamaani initsiatsiooniga. Paraku tuleks sellisel juhul nimetada šamanistlikuks enamikku Euroopa maid, kuna rääkivad loomkangelased ja raskete teekondade läbimine on Euroopa muinasjututraditsioonis vägagi levinud, rääkimata mitmesugustest otsestest üleminekuriitustest. Koostajale kasutada olnud kirjalike, ammugi veel osalt mitmekordselt autoritöödeldud ja mugandatud tekstide puhul on enamasti siiski üsna raske kindlalt väita, millisest usundilisest kihistusest võib mingi motiiv pärineda ja kas selle puhul saab oletada mingit lokaalset paganlikku või suisa šamanistlikku tausta. Kui me leiame Gruusia rahvakultuuris paar kommet või motiivi, mida on esinenud ka šamanistlikes usundites, ei tarvitse see veel automaatselt tähendada, et Gruusia ongi kunagi olnud tõsišamanistlik maa.

Antud käsitlus on võetav materjali subjektiivse, romantilis-heroilise alatooniga tõlgendusena – ja see on sellisena täiesti omal kohal. Kogumikus leiduvaid tekste on vaieldamatult nauditav lugeda. Kuid paljusid raamatus esitatud teese oleks siiski liig nimetada teaduslikult põhjendatuks.

Reet Hiimäe

Rootsi folkloristi tutvustav raamat

Nils Arvid Bringéus. *Carl Wilhelm von Sydow. A Swedish Pioneer in Folklore*. FFC 298. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica. 2009, 272 lk.

Raamat pakub tervikliku pildi tuntud Rootsi folkloristi professor Carl Wilhelm von Sydowi (1878–1952) elust ja tööst. Kuna raamatu autor Nils Arvid Bringéus on von Sydowi kaasmaalane ning ametilt etnoloogiaprofessor ja folklorist, kes lisaks sellele õpetanud ja töötanud samas Lundi Ülikoolis, kus veetis olulise osa oma tööelust ka von Sydow, on raamatu ülimalt loogiline ja asjatundlik stiil juba etteaimatav. Bringéuse uurimistöö põhjalikkusest teose koostamisel annab tunnistust kasutatud materjalide aukartustäratav hulk. Raamatut aitavad liigendada ja illustreerida arvukad lõigud Sydowi enda mahukast kirjavahetusest sõprade ja sugulastega – kes siis suudaks veel tabavamalt von Sydowi elukäigust rääkida kui mitte tema ise!

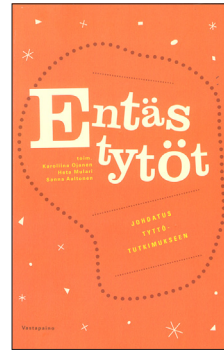
Raamat algab Carl Wilhelm von Sydowi elulookirjeldusega, mida toetavad rohked asjakohased fotod. Paeluv on jälgida, kuidas häbelikust, sõnaahtrast ja algselt üleüldse bioloogiast huvitunud poisist kujuneb sammhaaval pühendunud ja mainekas humanitaarteadlane. Eluloost ilmneb, et von Sydowile olid lapsest saadik omased sihikindlus, süvenemisoskus ja suur tööväime, mis aitasid tal hiljem üle elada ka mitmed majanduslikult keerulised ajad. Saame teada, et von Sydow oli juba noorpõlves ühiskonna jäigemate aspektide suhtes pigem vastuvoolu ujuja – ei sobinud talle pime religioosne allaheitlikkus ega kaasaminek poliitilise laveerimisega. Samasuguse otsustavusega ja hoolimata kolleegide kohati kõikuvast toetusest seisis ta hiljem selle eest, et folkloristika saaks Lundi Ülikoolis täieõiguslikuks õppeaineiks.

Mahukas osa raamatust on pühendatud von Sydowi mitmekülgse teadustöö tutvustamisele – jõudis ta ju end oma karjääri jooksul tõestada nii innuka rahvapärимuse koguja, tüpologiseerija kui ka uurijana, lisaks veel töö Lundi rahvaluule arhiivi rajajana ning hinnatud folkloristikaprofessorina Lundi ja Uppsala ülikoolis. Õigusega võib von Sydowit nimetada üheks Rootsi folkloristika alustalaks, mitmed tema terminoloogilised uuendused (nt termin *memoraat*) ja kogumisteoreetilised lähtekohad (nt informantide liigitamine *passiivseteks* ja *aktiivseteks* traditsioonikandjateks) on saanud üldtuntuks ka mujal maailmas. Samas ei ürita autor pilti von Sydowist ilustada – kirjeldatakse ka tema iseloomu nõrgemaid külgi ja teoreetilisi eksikäike. Kontsentreeritud ülevaate von Sydowi panusest folkloristikateadusesse annab tema täielik bibliograafia raamatu lõpus.

Reet Hiimäe

Aga tüdrukud? Sissejuhatus tüdrukute uurimisse

Entäs tytöt. Johdatus tyttötutkimukseen. Toimetanud Karoliina Ojanen, Heta Mulari & Sanna Aaltonen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 113. Osuuskunta Vastapaino, Tampere 2011, 320 lk.

Soome soouurijate tugevad ja selgepiirilised traditsioonid on mõjutanud folkloriste, kirjandus- ja kasvatusteadlasi, sotsiolooge, psühholooge, sotsiaalanthropolooge jt juba 1990. aastate algusest tüdrukutekultuuriga tegelema. Minu enda raamaturiiulis on 1992. aastal ilmunud Sari Näre ja Jaana Lähtenmaa toimetatud *Letit liehumaan. Tyttökuultuuri murroksessa* (Patsid lehvimas. Tüdrukute kultuur murrangus), mis on ilmselt esimene Soomes ilmunud nii laia käsitlusega ainult tüdrukutele keskendunud artiklikogumik. Ainsa folkloristina on selles kogumikus esindatud Ulla Lipponen, kelle artikkel käsitleb armastuseteemat tüdrukute salmikutes. Muidu on seal aga väga huvitavaid käsitlusi tüdrukute maailmapildist, seksuaalsusest nii päriselus kui kirjanduses, sõbrustunnetest, kangelase kujutelmadest, fännikultuurist, kleptomaaniast jpm. Olen oma töödes selle kogumiku artiklitele korduvalt viidanud ja pean seda väga heaks, sisukaks ja vajalikuks igale noorte- ja eriti tüdrukutekultuuri uurijale.

Soomes lehvimid aga patsid tuules aina edasi, tulid aina uued uurimused ning 2006. aastal asutati soome rahvuslik tüdrukute uurimise võrgustik, mis koondas paljusid tüdrukutest huvitatud teadlasi. See ühendus sai osaks suurest Soome noorsoo uurimise võrgustikust, mille juba 113. trükisena *Entäs tytöt* väljaannet esitletakse. See kogumik märgib omamoodi vaheetappi, mis võtab kokku peaaegu kakskümmend aastat kestnud tüdrukutekultuuri uurimise Soomes.

Loomisest alates on võrgustik olnud aktiivne, raamatu eessõnaski on öeldud, et võrgustiku toimimise tulemusena on osaletud paneelide ja töörühmadega mitmetel teadusseminaridel ja -konverentsidel: 2006. ja 2007. aastal naisuurimise konverentsil, 2011. aastal Põhjamaade noorte uurimise sümposiumil. 2008. aasta kevadel organiseeriti aga eraldi tüdrukute uurimise päevad “Entäs tytöt”, mis andiski nime siin esitletavale raamatule.

Kogumik, mis on ühtlasi mõeldud sissejuhatavaks õpikuks-antoloogiaks Soome tüdrukutekultuuri uurimisse, sisaldab kaheteistkümne autori üheksa artiklit, mis võtavad kokku seni Soomes tehtud uurijate tööd ja tulemused selles valdkonnas. Karoliina Ojaneni sissejuhatav artikkel Soome tüdrukute uurimise ajaloost ning selle raames toimunud aruteludest läheneb teemale meetoodiliselt, alustades mõistete, ainese ning teemade selgitusest ja erinevate uurimismetoodikate rakendamisest. Karoliina Ojanen tõdeb, et tavaliselt on nii tüdrukute kui ka laste ja noorte positsioon olla valitseva kultuuri (s.o siis mees- ja naiskultuuri) suhtes marginaalne. Tüdrukutekultuuri uurimine võib teha nähtavaks erilisi praktikaid, mis rõhutavad ja valgustavad valitseva kultuuri ehitust ja käsitlusi. Tüdrukute uurimine avab mitmeti huvitavaid elemente

nii tänapäeva kultuurist kui ka ajaloost. Tegelikult püüab kogu raamat rõhutada seda, et feministlik tüdrukute uurimine on selles valguses üha tähtsam.

Raamatu ülejäänud kaheksas artiklis on keskendutud mingile tüdrukute uurimises olulisele teemale erinevatest vaatenurkadest. Näiteks nelja autori – Anna Anttila, Karoliina Ojaneni, Helena Saarikoski ja Senni Timoneni koos kirjutatud artikkel “Tüdrukute jutud” võtab omal moel kokku varasemad tüdrukutekultuuri folkloristlikule uurimisele pühendatud tööd, tuues esile tüdrukute toiminguid erinevates olukordades ja ruumides ning kogemusmaailmades. Siin on ära toodud nii Leea Virtase aastail 1960–1970 tehtud tüdrukute ja poiste õuemängude võrdlust käsitleva uurimuse tulemused kui Ulla Lipponeni 1980.–1990. aastate soouurimuslikud käsitlused laste plaksutusmängudest, samuti Anna Anttila uurimused tüdrukute armastuse ennustustest, Helena Saarikoski käsitlused tüdrukute fännikultuurist, Karoliina Ojaneni uurimus tüdrukute kultuurist ratsutamise ja hobutalli kontekstis ning palju muudki.

Peale folkloristide on raamatus sõna saanud mitmed naisuurimusele pühendunud sotsiaalteadlased, pedagoog, kirjandusteadlane ja ajalooürija. Nende poolt on käsitlemist leidnud niisugused teemad nagu tüdrukud ja maine, tüdrukute kirjandus, minevikukäsitlused tüdrukutest, tüdrukuteuurimuse vaatenurgad nende kehalisest käsitlusest, tüdrukud ja meedia, kool tüdrukuteuurimuses ja muudki asjakohast. Igatahes on põhjust raamatut kiita, sest kõik siin esitatud käsitlused on samavõrra sisutihedad kui ülevaatlilikud.

Lugedes seda õpikuna esitletud raamatut tekib paratamatult tahtmine tõmmata koduseid paralleele, aga tundub, et meil on asjad siiski veidi teisiti. Esiteks on kitsalt soospekti uurimine Eestis vähem populaarne ja muidugi ka Soomest tunduvalt hilisem nähtus. Teiseks, jättes praegu kõrvale soospekti, ei ole meil siin välja kujunenud niisugust eri valdkondade teadlasi ühendavat interdistsiplinaarset noortekultuuri uurivat võrgustikku, sest tundub, et iga ürija ja teema nokitseb omaette. Ometi ei saa ka ju nentida, nagu poleks sellel alal midagi tehtud. Näiteks Tartu Ülikooli ühiskonnateadlased uurivad noorte sotsiaalsuhtluse internetis, Tallinna Ülikooli ja Eesti Kirjandusmuuseumi keeleteadlased ja folkloristid noorte keelekasutust ja jutupärimust. Noorte subkultuuride uurimist juhib Tallinna Ülikooli sotsioloogia professor Airi-Allina Allaste jne. On ju olemas ka Eestis 2001. aastal loodud kõlava nimega, aga siiski kitsalt eeskätt noortele endile suunatud MTÜ Eesti Noorsoo Instituut (ENI), mis on oma internetilehele (<http://www.eni.ee/>) koondanud igasugust teavet noortega tehtud uuringutest ja projektidest (tööhõive, haridus, õppimisvõimalused, vaba aja veetmine, alkoholi jt sõltuvusainete probleemid jms).

Eda Kalmre

BOOK REVIEW

Insight into the identity of punk music

Alan O'Connor. *Punk Record Labels and the Struggle for Autonomy. The Emergence of DIY*. Plymouth: Lexington Books 2008, 158 pp.

An overview of the book is given by Aimar Ventsel.

Profound insight into the American world of spirits and ghosts

Alan Brown 2011. *Ghosts along the Mississippi River*. Jackson: University Press of Mississippi, 238 pp.

The reviewer of the book is Reet Hiimäe.

A selection of Georgian folktales

Michael Berman (compiler), Ketevan Kalandadze (translator). *Georgia Through Its Folktales*. Winchester & Washington: O Books, John Hunt. 2010, 154 pp.

The reviewer of the book is Reet Hiimäe.

A book introducing a Swedish folklorist

Nils Arvid Bringéus. *Carl Wilhelm von Sydow. A Swedish Pioneer in Folklore*. FFC 298. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica. 2009, 272 pp.

The reviewer of the book is Reet Hiimäe.

But what about girls? Introduction into girls' studies

***Entäs tytöt. Johdatus tyttötutkimukseen*. Edited by Karoliina Ojanen & Heta Mulari & Sanna Aaltonen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 113. Osuuskunta Vastapaino, Tampere 2011. 320 pp. In Finnish.**

An overview of the book is given by Eda Kalmre.